Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
stv@eduskunta.fi

Viite Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntopyyntö

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 105/2021)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että Suomeen saapuvia henkilöitä koskevat velvoitteet, kuten todistukset tai perusoikeuksia rajoittavat toimenpiteet (esimerkiksi covid-19-testin pakollisuus tarvittavien todistusten puuttuessa) on säädetty lain tasolla valtakunnallisiksi sen sijaan, että ne perustuisivat aluehallintovirastojen antamiin määräyksiin.

Ehdotuksen mukainen lain voimassaoloaika on aluehallintoviraston näkemyksen mukaan perusteltu.

Aluehallintovirasto pitää myös perusteltuna, että lakiehdotuksessa on rajattu testivaatimuksen ulkopuolelle vuonna 2005 ja sen jälkeen syntyneet.

Aluehallintovirasto huomauttaa, että tällä hetkellä rajayhteisöjen alueilla THL suosittaa, että Suomen ja Ruotsin tai Suomen ja Norjan välillä säännöllisesti töissä käyviltä edellytettäisiin todistusta alle 7 vuorokautta vanhasta negatiivisesta koronatestistä. Lakiehdotus ei aluehallintoviraston näkemyksen mukana mahdollista säännöllisesti rajan ylittäviltä henkilöiltä harvemmin kuin 72 tunnin välein otettavaa testiä edes silloin kun epidemiatilanne rajan molemmin puolin on rauhallinen. Rajayhteisöille ei muutenkaan ole säädetty mahdollisuutta poiketa vaatimuksista.

16 a §

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että koska todistus olisi 16 a §:n mukaan esitettävä pyynnöstä, viranomaisilla olisi mahdollisuus harkita, kuinka kattavasti ne valvovat todistuksia maahan saapuvilla.

Aluehallinto pitää myös hyvänä, että terveydenhuollon resurssien ollessa rajalliset, ehdotettu laki mahdollistaisi todistusten digitaalisen luennan ja todistusten tarkastamisen myös muun kuin terveydenhuollon ammattihenkilön henkilön toimesta sekä sähköisten järjestelmien, kuten Finentryn, käytön neuvonnassa, ohjauksessa, ajanvarauksessa, tietojen välittämisessä ja seurannassa.

Esitetyn 16 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan edellytetään todistusta enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista *tehdyn* covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta. Riippuen testausmenetelmästä ja testauskapasiteetista, näytteenoton ja näytteen analysoinnin välillä voi olla useitakin päiviä. Säännöskohtaisissa perusteluissa sivulla 31 todetaan, että *todistus covid-19-testistä olisi hyväksyttävä, jos testi olisi* otettu *enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista*. Aluehallintovirasto ehdottaa, että pykäläteksti tulisi korjata muotoon: *hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista* ***otetun*** *covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta.*

Ehdotetun 16 a §:n 3 momentin ja 16 b §:n 2 momentin mukaan *kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomainen voi kieltää henkilön poistumisen osoittamaltaan…Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.* 16 a §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan poistumiskiellon osalta: *Jotta pystytään varmistumaan siitä, että Suomeen saapuneella henkilöllä on asianmukainen todistus tai hän osallistuu covid-19-tautia koskevaan testiin, sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä tai muulla kunnan tai sairaanhoitopiirin palveluksessa olevalla viranhaltijalla tulisi olla oikeus kieltää henkilön poistuminen paikalta siihen asti, että todistus on esitetty ja sen tarkastus suoritettu. Käytännössä todistuksia tarkastavat henkilöt ovat yleensä muita terveydenhuollon ammattihenkilöitä kuin lääkäreitä, kuten sairaanhoitajia, laboratoriohoitajia tai lähihoitajia. Tämän vuoksi oikeus kieltää henkilön poistuminen olisi tarkoituksenmukaista säätää myös muille kunnan tai sairaanhoitopiirin viranhaltijoille, jotta säännöksen tehokas soveltaminen voitaisiin varmistaa.* Aluehallintovirasto toteaa, että esimerkkeinä mainitut sairaanhoitajat, laboratorionhoitajat ja lähihoitajat eivät pääsääntöisesti ole viranhaltijoita, vaan työsuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Olisikin syytä täsmentää, miten poistumiskiellon antaminen voidaan toteuttaa, jos testauspaikalla on ainoastaan työsuhteessa olevia henkilöitä tai ostopalveluhenkilökuntaa.

16 b §

Esitetyn 16 b §:n 1 momentin mukaan, *jos Suomeen saapuneella vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:ssä tarkoitettua todistusta ja hän ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa kunta on järjestänyt covid-19-testauksen, hänen on osallistuttava siellä järjestettävään covid-19-testiin. Jos henkilö ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa ei ole järjestetty covid-19-testausta, hänen on välittömästi ja kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa Suomeen saapumisestaan osallistuttava covid-19-testiin. Kunnan on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.* Aluehallintovirasto toteaa, että ehdotetun

16 b §:n 1 momentin ja sitä koskevien säännöskohtaisten perustelujen perusteella jää epäselväksi, missä testiin voidaan edellyttää osallistuttavan, jos testausta ei ole järjestetty rajalla. Lisäksi säännöksen sanamuodon perusteella jää käsitys, ettei henkilön tarvitsisi osallistua testiin muualla kuin rajanylityspaikalla, jos siellä järjestetään testausta.

Otsikon *Vaikutukset matkustajavirtoihin Suomessa* alla todetaan, että *ehdotetun 16 b §:n mukaan, jos maahan saapuneella vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei olisi covid-19-tautia koskevaa ennakkotodistusta, hänen olisi välittömästi tai viimeistään vuorokauden kuluessa osallistuttava covid-19-testiin. Testiin olisi osallistuttava rajanylityspaikalla, jos siellä on järjestetty testaus. Testaus voidaan tarvittaessa järjestää rajanylityspaikkakunnalla myös muualla kuin heti rajalla sijaitsevassa toimipaikassa. Jos rajanylityspaikalla tai -paikkakunnalla ei ole järjestetty testausta, tulisi henkilön osallistua testiin oleskelupaikkakunnallaan mahdollisimman pian ja siirtyä sinne terveysturvallisesti.* Edellä todettu täsmentää, että tarkoituksena on, että henkilö voidaan ohjata rajanylityspaikalta testiin myös muuhun testauspisteeseen rajanylityspaikkakunnalle. Todetun perusteella syntyy vaikutelma, että henkilö voitaisiin kuitenkin ohjata testiin oleskelupaikkakunnalle vain, jos testausta ei järjestetä rajanylityspaikkakunnalla. Aluehallintovirasto pitää tällaista sääntelyä erittäin epätarkoituksenmukaisena. Aluehallintovirasto näkemyksen mukaan on välttämätöntä, että henkilö voidaan tilanteen mukaan ohjata velvoittavaan testiin rajanylityspaikkakunnan toiseen testauspisteeseen, saman sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toisella paikkakunnalla sijaitsevaan testauspisteeseen tai henkilön oleskelupaikkakunnalle, vaikka myös rajanylityspaikalla järjestettäisiin testausta. Tämän menettelyn mahdollistaminen on keskeistä ruuhkautumisen välttämiseksi ja terveydenhuollon resurssien riittävyyden varmistamiseksi.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan edellä kuvatun menettelyn mahdollisuus tulisi tuoda selkeästi esiin. Lisäksi 16 b §:n sanamuotoa tulisi asian täsmentämiseksi muuttaa seuraavasti: *jos Suomeen saapuneella vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:ssä tarkoitettua todistusta ja hän ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa kunta on järjestänyt covid-19-testauksen, hänen on osallistuttava siellä* ***tai kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen palveluksessa olevan henkilön tai sen tehtävää hoitavan henkilön osoittamassa muussa paikassa*** *järjestettävään covid-19-testiin. Jos henkilö ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa ei ole järjestetty covid-19-testausta, hänen on välittömästi ja kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa Suomeen saapumisestaan osallistuttava covid-19-testiin. Kunnan on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.*

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että lain 16 b § 1 momentissa ja 16 d § 1 momentissa on selkeästi määritelty kunnan velvollisuudesta järjestää vaaditut testit. Aluehallintovirasto toteaa kuitenkin, että laissa ei ole määritelty mille kunnalle velvollisuus kuuluu: maahantulokunnalle vai oleskelukunnalle vai molemmille.

Aluehallintovirasto näkemyksen mukaan velvollisuus tulisi molemmissa kohdissa olla sekä maahantulo- että oleskelupaikkakunnalla. Aluehallintovirasto ehdottaa, että asiaa tarkennettaisiin lain säännöskohtaisissa perusteluissa ja että momentteja mahdollisesti täsmennettäisiin koskemaan kaikkia kuntia muuttamalla teksti muotoon: ***Kuntien*** *on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.*

Kaiken kaikkiaan aluehallintovirasto pitää esitettyä sääntelyä kannatettavana, kunhan edellä esiin tuodut huomiot ja täsmennykset otetaan huomioon. Aluehallintovirastolla ei ole esityksestä muuta lausuttavaa.

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Laura Nikunen, puh. 029 5016564.

johtaja Kristiina Poikajärvi

aluehallintoylilääkäri Laura Nikunen

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Wähäjärvenkatu 6

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

Tämä asiakirja ESAVI/21983/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/21983/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nikunen Laura 21.06.2021 07:27

Ratkaisija Poikajärvi Kristiina 21.06.2021 07:28